Грицанюк В.В.

кандидат політичних наук

Львівський університет бізнесу і права

Проблеми вибору зовнішньополітичного вектору України: ЄС чи Митний союз.

Останнім часом загострилося питання зовнішньополітичного курсу України. Політики та науковці дискусують щодо найбільш вигідного нам стратегічного партнера: Європейського союзу чи Митного. Дані опитування, яке проводив Київський міжнародний інститут соціології з 23 лютого по 11 березня, свідчать про те, що думки українців розійшлися щодо перспективи вступу України в Митний союз і підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Згідно з результатами дослідження, 41% респондентів вважають, що краще вже зараз вступити в Митний союз і Єдиний економічний простір, 39% виступають за підписання договору про асоціацію з ЄС, 19% респондентів не визначилися.[1]

Міністр закордонних справ України Леонід Кожара озвучуючи офіційну позицію України сказав: «Наша позиція тут гранично проста. Ми хочемо мати зону вільної торгівлі і з ЄС і з країнами Митного союзу» [2] При цьому він нагадав, що зараз обговорюється питання про початок переговорів про створення зони вільної торгівлі між США і Євросоюзом. З іншого боку, Митний союз розглядає питання створення зони вільної торгівлі з В'єтнамом і Новою Зеландією.

Багато вітчизняних і російських політиків переконують про беззаперечний виграш України від вступу у Митний союз. Іншої ж думки дотримується посол Євросоюзу в Україні Ян Томбінський, про це він сказав нещодавно в інтерв'ю: «Якщо немає чіткої та зрозумілої стратегії, тоді ми не

знаємо, який вектор вибрати. Сьогодні є дві пропозиції - ЄС і МС. Якби я був українцем, то спочатку запитав би: що краще допоможе модернізації економіки, який із союзів дасть для цього кращі умови? Досить подивитися на кілька основних економічних показників, щоб зрозуміти: європейська інтеграція - більш дієвий спосіб зробити економіку конкурентоспроможною. МС же дає диво у вигляді низьких цін на газ. Але Україна мала все це досить тривалий час. Чи допомогло це модернізувати економіку, зробити її більш конкурентоспроможною на міжнародних ранках? Ні".» [3]

Про ще один з недоліків вступу у Митний союз та своє бачення зовнішньополітичного курсу України розказав європейський комісар із питань розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле: «…членство в цьому співтоваристві віднімає у держави-члена його суверенітет, суверенне право у сфері своєї зовнішньоторговельної політики. Це дуже серйозний крок. Ми не можемо взяти зобов'язання у рамках Угоди про асоціацію із країною, у якої немає суверенного права, у якої рішення щодо своєї зовнішньоторговельної політики перебуває не в її руках.Ми не можемо вступити у відносини з Україною, знаючи, що рішення ухвалює хтось у іншому місці» Есперти у цьому висловлюванні побачили прозорий натяк, що з членами Митного Союзу ЄС угоди не укладає. [4]

Політолог Андреас Умланд вважає безглуздою ідею, що Україна може потрапити до Європейського Союзу через Митний союз. «За оцінками фахівців, вступ до Митного союзу погіршить економічну ситуацію в Україні. Мені здається абсолютно безглуздим те, що Україна якимось чином може через вступ у Митний союз наблизитися до Європи», – сказав Умланд. За його словами, це було б можливим, якби Росія теж вела переговори із ЄС щодо зони вільної торгівлі чи політичної асоціації. «Якщо Україна через Росію, через Митний союз начебто може наблизитися до Європи, чому б тоді Росії, Казахстану і Білорусі не вести переговори про асоціацію? Навпаки, зараз іде відчуження Росії від ЄС, зокрема, від Німеччини. Донедавна в Німеччини була зовсім інша позиція з-поміж західних країн щодо Росії. Але

зараз вона зникає прямо на очах", – наголосив Умланд. Андреас Умланд також вважає, що якщо Україна підійде до осіннього саміту "Східного партнерства" у нинішньому стані, то вона не претендуватиме на підписання угод із ЄС.[5]

Таким чином, бачимо, що європейські політики не бачить поєднання одночасно двох зовнішньополітичних курсів України. Проте, Брюссель розуміє, що Києв зацікавлений і у добрих відносинах з Москвою. «Ні в кого не повинно бути сумнівів у тому, що в інтересах і України, і Брюсселя мати хороші відносини з сусідами, включаючи Росію», – сказав євро комісар. [4] Тому Україна продовжує діалог з Росією щодо форматів співпраці з Митним союзом без членства у ньому. Кілька днів тому посол Росії в Україні Михайло Зурабов припустив, що Митний союз висуне Києву умови для набуття статусу спостерігача в цій організації. [6] Це є прогресом у налагоджені співпраці між Україною та Росією, враховуючи те, що лише місяць тому прем'єр-міністр РФ Дмитро Медведєв заявляв, що участь України в Митному союзі в форматі "3 +1" неможлива. [7]

Отже, прагнучи задовольнити всі наявні зовнішньополітичні вподобання українців, вже цього року Україна може стати єдиною державою в світі, яка матиме зону вільної торгівлі і на Сході - з Митним союзом, і на Заході - з Європейським Союзом.

Список використаних джерел

1. ЄС vs Митний союз: думки українців розділилися порівну // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvi.ua/new/2013/03/21/yes_vs_mytnyy_soyuz_dumky_ukrayinciv_rozdilylys_porivnu
2. Влада хоче вільну торгівлю і з ЄС, і з Митним союзом // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.epravda.com.ua/news/2013/03/29/368466/

3. Посол ЄС нагадав, що Митний союз дасть лише одне диво // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/news/2013/03/22/6986177/)
4. Митний союз краде суверенітет своїх членів, – Фюле // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvi.ua/new/2013/02/05/mytnyy_soyuz_krade_suverynitet_svoyikh_chleniv_%E2%80%93_fyule
5. Умланд: Ідея, що Митний союз наблизить Україну до Європи, – маячня! // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvi.ua/new/2013/01/16/umland__ideya_pro_te_scho_mytnyy_soyuz_pryblyzyt_ukrayinu_do_yevropy___mayachnya
6. Митний союз може висунути Україні умови, – Зурабов // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvi.ua/new/2013/04/29/mytnyy_soyuz_mozhe_vysunuty_ukrayini_umovy__zurabov
7. Перший віце-прем'єр РФ: Україна не може бути наполовину в МС // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/news/2013/03/29/6986712/